

Hemsjukvård

Elisabeth Levy

Studiehandledning till

Hemsjukvård, Sanoma Utbildning

Författare: Elisabeth Levy

Kapitel 1. Hemsjukvård framtidens vårdform

1. Vad heter personen som är MAS i din hemkommun?
2. Vad ingår i MAS huvudsakliga arbetsuppgifter?
3. Beskriv hur du förbereder dig inför ett möte med en ny patient i dennes hem. Vad tycker du är viktigt i ditt förberedelsearbete för att det första mötet ska bli lyckat?
4. Hur är den basala hemsjukvården organiserad i din kommun?
5. Intervjua en person som arbetar inom hemsjukvården och tag reda på hur organisationen påverkar patienterna och personalen.
6. Om den basala hemsjukvården drivs av landstinget där du bor: Ställ frågor om vad fördelarna kan tänkas bli vid ett kommunalt övertagande.
7. Vad är syftet med patientsäkerhetslagen? Ge exempel på vilka delar i innehållet i denna lag som berör dig i ditt arbete och som skulle beröra dig om du själv blir patient?

Kapitel 2. Hemsjukvårdens patienter

1. Redogör för vad som skiljer basal hemsjukvård från avancerad hemsjukvård.
2. Ge några olika exempel på när det kan bli aktuellt för en person att få basal hemsjukvård.
3. Ge några olika exempel på när det kan bli aktuellt för en person att få avancerad hemsjukvård.
4. Vad innebär tröskelprincipen?
5. Läs om Alzheimers sjukdom. Redogör för symtom, diagnos och behandling.
6. Vilken hjälp kan samhället ge en demenssjuk person som önskar bo kvar i sitt ordinära boende?
7. Läs på s. 29–30 om anhörigas betydelse i hemsjukvård. På vilket sätt kan situationen se ut för den som vårdar en närstående som plötsligt drabbats av en stroke jämfört med situationen för den som vårdar en närstående som har Alzheimers sjukdom?
8. Gör ett studiebesök hos ett team som bedriver avancerad sjukvård i hemmet.
  - Förbered intervjufrågor till en undersköterska som arbetar i teamet.
  - Skriv en sammanfattning över studiebesöket och redovisa för dina studiekamrater.
9. Ta reda på om det finns en demenssjuksköterska i din hemkommun. Vad har hon eller han för arbetsuppgifter? Är hon/han en del av ett så kallat demensteam?
10. Vad menas med personcentrerad omvårdnad vid vård och omsorg vid demenssjukdom?
11. Vad kan din hemkommun erbjuda i form av stöd till anhöriga som vårdar en demenssjuk i hemmet?

Kapitel 3. Etik, bemötande och kommunikation

1. Diskutera och försök definiera innebörden av att vara lyhörd. Hur skulle du själv vilja förhålla dig så att din patient ska uppleva att du är lyhörd?
2. Ge exempel på hur du genom ditt talade språk, kroppsspråk och din attityd kan signalera att du lyssnar aktivt på en patient som vill förmedla sin upplevelse av sitt eget hälsotillstånd.
3. Förklara skillnaden mellan etik och estetik? Vad betyder dessa ord?
4. Diskutera: På vilket sätt kan du som vårdare påverka estetiken i patientens psykiska och fysiska vårdmiljö i det privata hemmet?
5. Hur tänker, känner och reagerar du när du uppfattar att en människa är arg men säger att hon inte är det?
6. Tages liv är som en triangel. Han förflyttar sig med hjälp av sin rollator mellan sängen i sovrummet, stolen i köket och därefter till fåtöljen i vardagsrummet där han brukar se ett par TV-program varje kväll. Han har inte kunnat gå ut de under de sista två åren eftersom det inte finns någon hiss i huset. Personalen i hemsjukvården är de enda människor han träffar och de besöker honom tre gånger varje dag, året runt. Tage upplever själv att dagarna går alldeles för fort och ibland hinner han inte riktigt med att göra allt det han skulle vilja. Han har bland annat en stor trave gamla böcker han skulle vilja läsa.

Flera i personalgruppen tycker synd om Tage eftersom han verkar ha så tråkigt och föreslår ibland att han ska flytta till ett särskilt boende för äldre. Tage själv trivs med sitt liv, är nöjd och känner sig trygg med den hjälp han får. Detta talar han om för dem som föreslår att han ska flytta. Diskutera och reflektera:

- Varför tycker personalen synd om Tage?
- Diskutera skillnaden mellan att tycka synd om någon och att känna empati?
- Lägg fram argument som styrker att Tages liv skulle kunna bli bättre på ett särskilt boende för äldre.
- Lägg fram argument som stödjer att Tage har det bättre hemma.
- Diskutera hur en person kan uppleva ”långtråkighet” på olika sätt beroende på personlighet och ålder.

7. Hur kan kontinuitet skapas i hemsjukvården?
  - Varför är kontinuitet viktigt för en patient som får hemsjukvård?
  - Vilka olika aspekter tror du är viktiga och spelar roll för patienten som får hemsjukvård?
8. Reflektera över en situation i hemsjukvård när patientens integritet skulle kunna kränkas.
9. Hur upplever du själv ditt sätt att kommunicera? Försök att se dig själv och beskriv svagheter och styrkor i din egen kommunikation med andra, till exempel en patient.
10. Hur tror du att andra människor uppfattar dig? Vilka icke-verbala signaler tror du att du sänder till andra utan att du är medveten om dessa?
11. Hur skulle du vilja förbättra ditt sätt att kommunicera i din blivande yrkesroll?
12. Läs om olika kulturer på s. 44–45. Vad skiljer det mångkulturella samhället från det interkulturella synsättet?
13. Vad är grundtanken med det interkulturella synsättet?

Kapitel 4. Hemmet som arbetsplats

1. Reflektera över hur just du kan påverka den psykiska vårdmiljön för en patient inom hemsjukvården. Utgå från din personlighet.
2. Tänk ut ett scenario där det är du som har fått en diagnos på en obotlig sjukdom. Du vill som många andra få din vård i livets slut i hemmet. Hur skulle du vilja utforma vårdmiljön runt omkring dig? Vad skulle kännas viktigt för just dig själv? Berätta för varandra i grupp.
3. Diskutera olika jobbrelaterade hälsoproblem som är vanliga i dagens samhälle och i vård- och omsorgsarbete. Beskriv kortfattat ett problem och vad orsakerna kan vara. Hur kan du som arbetstagare agera och medverka till en lösning på problemet?
4. Håll en diskussion i klassen som ska leda fram till en gemensam friskvårdspolicy för ett team som bedriver avancerad hemsjukvård
  - Vad ska arbetsgivaren beakta och tänka på för att personalen ska bibehålla en god fysisk och psykisk hälsa?
  - Vad tycker ni arbetsgivaren ska erbjuda?
  - Vilket ansvar har personalen?
5. Beskriv viktiga principer och hjälpmedel för säker förflyttning av patienter inom hemsjukvården. Principerna ska utgå från både vårdarens och patientens perspektiv.
  - Vilka förflyttningshjälpmedel känner du till?
  - I vilka situationer kan de användas?
  - Med vilka personalkategorier ska du samarbeta när det gäller olika förflyttningshjälpmedel?
6. Redogör för hur arbetsmiljön kan anpassas ergonomiskt i hemsjukvård utifrån fysiska, psykosociala och miljömässiga faktorer.
7. Diskutera hur ett förebyggande arbetsmiljöarbete kan förenkla arbetet för hemsjukvårdens personal. Försök se ett samband mellan ekonomi, stress, arbetsorganisation och de olika arbetsskador som kan uppstå i hemsjukvård.

Kapitel 5. Vårdhygien och att förebygga smitta

1. Gå in på Smittskyddsinstitutets hemsida. Ge några olika exempel på sjukdomar som är anmälningspliktiga. Vilka av dessa kan du träffa på i Sverige?
2. Vad är VRI?
3. Vad är det främsta syftet med basala hygienrutiner?
4. Hur mycket handsprit ska du använda för att dina händer ska desinfekteras på ett säkert sätt?
5. Du är på hembesök hos en ny patient. Reflektera över och diskutera hur du kan skapa trygghet och förtroende genom att tydligt visa att du följer basala hygienrutiner.
6. Ta reda på av vilka olika material engångshandskar kan vara tillverkade. Vilket material är skonsammast för huden och för miljön?
7. Vilka långsiktiga konsekvenser kan överanvändning av antibiotika medföra?

Kapitel 6. Förebyggande arbete i hemsjukvård

1. Många patienter med långvariga ibland livslånga sjukdomstillstånd lever och får sin vård och omsorg i hemmet. Ta reda på dessa patienters matvanor?
2. Ta reda på närings- och energiinnehållet i valfri färdigrätt från frysdiken.
3. Sök efter en hemsida eller en app som kan hjälpa dig att räkna ut hur mycket energi en patient behöver. Utgå från vikt, längd och aktivitetsnivå. Ta även hänsyn till det aktuella sjukdomstillståndet hos din fiktiva patient.
4. Redogör för hur du på ett estetiskt sätt kan främja måltidsmiljön för en patient med nedsatt aptit.
5. Skriv en berättelse där en patient råkar ut för en fallolycka under vårdtiden. Redogör för och förklara hur sjukvården ska agera för att denna vårdskada inte ska leda till fler vårdskador, till exempel trycksår och undernäring.
6. Beskriv kort vad Senior Alert är.
7. Bengt 89, blir inskriven i hemsjukvården. Han har de sista två veckorna fått sjukhusvård efter en lårbensfraktur. Bengt kommer under den närmaste tiden behöva hjälp med medicinering och hjälp med att sköta KAD. Vid det första mötet upptäcker du att han har ett sår på höger höftkam. Det finns inget skrivet i dokumentationen från sjukhuset om detta. Diskutera med dina studiekamrater kring dokumentation och avvikelserapportering.

Kapitel 7. Egenvård, rehabilitering och habilitering

1. På s. 77 finns ett avsnitt ur Pelle Forsheds bok ”De anhöriga”. I serien visas hur fel det kan bli om en patient inte får tydliga instruktioner på om, hur, när och i vilken dos ett läkemedel ska användas. Detta gäller både läkemedel på recept och de som är receptfria.
  - Läs avsnittet på s. 78 ”Begreppet egenvård enligt Hälso-och sjukvårdslagen Reflektera över och diskutera hur tillvägagångssättet borde ha sett ut i denna situation.
  - Du har tagit emot en delegering på att hjälpa en patient att smörja med Dactacort dagligen. Eftersom du inte känner till detta läkemedel läser du på FASS.se. Vilka biverkningar kan behandling med Dactacort medföra?
  - Vilka verksamma substanser innehåller Dactacort?
2. Läs Lena Alfredius berättelse på s. 35–36 om hur det var att ta emot hemsjukvård. Lena beskriver att ”det fanns en prestigelöshet som gjorde att vi kände att vi trots allt hade ett eget ansvar. Detta skapade en känsla av värdighet”. Vad tror ni Lena menar med eget ansvar och värdighet? Vad skulle motsatsen till eget ansvar och värdighet vara och vad skulle detta innebära för vårdtagaren? Diskutera med dina studiekamrater.

Kapitel 8. Vanliga sjukdomstillstånd i hemsjukvård

1. Läs om ny forskning. Sök på Internet och läs om ny forskning som rör typ 2-diabetes.

Kapitel 9. Att uppmärksamma symtom och förändringar

1. Som undersköterska i hemsjukvård kommer du med tiden att utveckla olika färdigheter och förmågor. Dessa kunskaper går inte att förvärva genom enbart teoretiska studier.
  - Ge några olika exempel på dessa färdigheter.
  - Försök att beskriva var du själv befinner dig i denna utveckling. Utgå från dina teoretiska kunskaper och yrkeserfarenheter inom vård och omsorg. Gradera varje färdighet på en skala från 1–10.

Kapitel 10. Smärta och smärtlindring

1. Smärtbehandling är en vanlig medicinsk behandlingsåtgärd som ofta sker med hjälp och stöd av hemsjukvårdens personal. Vad är syftet med WHO`s smärtrappa?
2. Läs om verkningsmekanismerna för de olika läkemedelsgrupperna och på vilket sätt de reducerar smärta.
3. En av dina patienter får nu smärtbehandling enligt steg 3 på WHO`s smärtrappa. Patienten frågar dig om han verkligen ska behöva fortsätta med alvedon samtidigt. Diskutera i grupp hur ni svarar och förklarar för patienten.
4. Hur använder du en VAS-skala?
5. Vad är viktigt för undersköterskan att känna till utifrån smärtanalysen?
6. Vilka andra behandlingsmetoder kan lindra smärta förutom de farmakologiska? Läs om olika alternativa metoder och redogör för dessa i grupp.

Kapitel 11. Palliativ vård- vård i livets slut

1. Läs om de fyra krisfaserna och om Lotta på s. 132–135. Om Lotta hade bott i din hemkommun, var hade du rekommenderat henne att söka hjälp om hon skulle ha fastnat i någon av de fyra faserna i krisförloppet?
2. Förklara på ett lättförståeligt men ändå utförligt sätt vad palliativ vård innebär. Den du ska förklara för är en anhörig till en nyinskriven patient som inte har förstått innebörden av denna vårdform.
3. Gör ett studiebesök på ett närliggande hospice. Diskutera och planera tillsammans intervjufrågor som ni ska ställa till personalen på hospice. Hur arbetar de med att se till existentiella och andliga behov?
4. Enligt WHO bör palliativ vård erbjudas alla som behöver det oavsett ålder och diagnos. Ta kontakt med ett äldreboende och ta reda på hur de arbetar med palliativ vård.
5. Diskutera i grupp hur palliativ vård kan se ut i tidig fas och hur den sena fasen vanligen ser ut.
6. Vad innebär begreppet brytpunkt i palliativ vård?
7. På s. 141 ser du personal i ett palliativt team. Vilka olika yrken kan personerna på bilden tänkas ha?
8. Ge förslag på vilken information var och en av dessa personer kan tänkas kunna bidra med då man misstänker att vården har nått en brytpunkt?
9. Hur kan personalens roll och betydelse förändras vid själva brytpunkten mellan tidig och sen fas?
10. Anhörigstöd är en av den palliativa vårdformens fyra hörnstenar. Sök information och läs om SOS-syndromet. Vad är innebörden? Varför är det viktigt för vårdpersonal att känna till detta syndrom?
11. Du ska vara delaktig vid vård i livets slutskede. Läkaren har haft ett brytpunktssamtal med patienten och de anhöriga. Patienten beräknas ha upp till några veckor, kanske en månad kvar att leva. Gör en fallbeskrivning där du lägger fokus på undersköterskans roll i vården. Använd den palliativa vårdens fyra hörnstenar och Liverpool Care Pathway som stöd.

Kapitel 12. Medicintekniska åtgärder

1. Patrik är en av dina yngre patienter i hemsjukvården. Han har sedan 20 år tillbaka tarmsjukdomen ulcerös colit. Patrik har under återkommande perioder fått hemsjukvårdens hjälp med bland annat parenteral vätsketillförsel för att avlasta tarmen. I dag när du kommer hem till Patrik för att ta ett venöst blodprov berättar han att hans läkare har föreslagit att han ska få en kolostomi. Han känner sig ledsen och orolig.
  - Repetera och läs om tarmsjukdomen ulcerös kolit.
  - Sök efter de senaste forskningsrönen om sjukdomen.
  - Hur vanlig är denna sjukdom och vem drabbas?
  - Hur bemöter du Patriks oro och vad skulle du vilja informera om samtidigt som du vill ge tröst och göra honom hoppfull?
2. Knut 69 år har under flera år haft problem med att urinera. Han har haft på känn att det är något som inte stämmer, men han har hört från vänner och bekanta om den undersökning som läkaren gör för att undersöka prostatan och därför inte velat gå till sin husläkare. Alldeles nyligen blev situationen akut. Knut hamnar på stadens akutmottagning och tappas på 1900 ml urin. Han blir hemskickad med KAD och blir lovad stöd och hjälp av hemsjukvården fram tills operation.
  - Läs om godartad prostataförstoring, undersökning, diagnos och behandling.
  - Vad kan orsaken vara till att Knut inte har sökt sig till husläkaren i ett tidigare skede?
  - Den genomsnittliga väntetiden för operation är cirka tre månader. Hur går denna operation till?
  - Hur kan du från hemsjukvårdens sida hjälpa så att Knut känner sig trygg med sin KAD-behandling fram tills det är dags för operation?
  - Vilka egenvårdsråd vill du ge Knut för att förebygga UVI och stopp i KAD?
  - En förmiddag ringer Knut. Han berättar att hans urinuppsamlingspåse har varit tom sedan i går kväll och det spänner i magen. Beskriv hur telefonsamtalet utvecklas och hur du åtgärdar flödesstoppet.
3. Alla arbetsuppgifter som vi utför som professionella yrkesutövare inom vård och omsorg ska utgå utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. För en klassrumsdiskussion runt de två begreppen och vad som skiljer dem åt.

4. Vilka olika mediciner används vanligen i sjukvården för att hjälpa till att reducera slemansamlingar i luftvägarna?
  - Välj ut två mediciner och läs i FASS om hur läkemedlet verkar i kroppen och vilka biverkningar som kan uppstå.
5. Många patienter som har haft stroke orsakad av förmaksflimmer eller hjärtinfarkt ordinerar livslång behandling med substansen warfarin. Om en patient inte längre kan ta sig själv till vårdcentralen kan hemsjukvården hjälpa till med att regelbundet kontrollera blodets koagulationsförmåga i hemmet. Detta måste ske med regelbundna intervaller eftersom warfarin är ett svårinställt läkemedel. Läs i FASS och sök information om läkemedlet Waran och de blodanalyser som görs i samband med denna behandling.
  - Vad betyder PK?
  - Vad betyder INR?
  - Vad ska du speciellt tänka på efter att du tagit ett venöst blodprov på en patient som behandlas med Waran?
  - Vilka kostråd bör en waranbehandlad patient få?
6. Pelle, 54, har fått diagnosen matstrupscancer. Han har på grund av canceren nu en kraftig förträngning i matstrupen och kan inte svälja ner maten. Prognosen för att Pelle ska bli botad är god och Pelle väntar nu på att få påbörja strålbehandling. Han har fått en PEG inopererad för att få i sig den energi och näring han behöver. Till en början tar han tacksamt emot hemsjukvårdens hjälp för att lära sig koppla på sondmat via en pump han har fått låna. Målet är att han ska kunna utföra detta som egenvård.
  - Välj ut en teori och ett förhållningssätt som är lämplig att personalen arbetar utifrån. Vården ska möjliggöra att Pelle kan leva ett så självständigt liv som möjligt under behandlingen och trots sjukdom.
    - Vad är viktigt att tänka på före, i samband med och efter sondmatning?
    - Vilka komplikationer kan uppstå vid PEG?
    - Vad ska Pelle göra om han råkar dra ut sin PEG?

Kapitel 13. Sår och sårbehandling

1. Läs om och repetera sårläkningsprocessens faser.
2. Vilka olika faktorer känner du till som kan gynna eller försvåra sårläkningsprocessen?
3. Vilka olika typer av sår känner du till och varför är det viktigt att ha kännedom om vilken typ av sår du hjälper till att behandla?
4. Gör ett studiebesök på en vårdcentral. Förbered intervjufrågor som ska leda till att du får kunskap om hur man arbetar med sårvård i basal hemsjukvård och vilka material som används.
5. Skapa dig en uppfattning om det bassortiment med omlägningsprodukter som används. Skriv en redogörelse som redovisas i klassen.
6. Vilken typ av sår är vanligast bland vårdtagarna i basal hemsjukvård?
7. Av vilken anledning är dessa sår vanliga och vilken eller vilka sjukdomar ligger bakom just dessa sår?
8. Hur kan dessa sår förebyggas?
9. Varför försvåras sår läkning om man tvättar såret med kallt vatten?
10. Gör ett experiment i klassrummet: En flaska med rumstempererad natriumklorid 9 mg/ml jämförs med en flaska natriumklorid 9 mg/ml som värms en stund i en kopp med varmt vatten för att uppnå kroppstemperatur. Droppa på elevens hud för att uppleva skillnaden och skapa förståelse för hur ett sår lätt kan kylas ner och därmed skapa sämre förutsättningar för sår läkning.
11. Vilka egenskaper ska ett väl utvalt såromlägningsförband ha?
12. Beskriv hur du bemöter en vårdtagare som har ett vätskande och illaluktande cancersår. Vad ska du speciellt tänka på när du hjälper dessa patienter för att de ska få en så bra livskvalitet som möjligt?

Kapitel 14. Dokumentation och IT

1. Sidan 193–194. Öva dig i att tänka enligt vårdprocessen:
  - Hitta på en egen och verklighetstrogen fallbeskrivning där du har en helhetssyn som inbegriper hela patientens livssituation och där vården ska ges i hemmet.
  - Ge förslag på hur du dokumenterar och planerar vården utifrån aktuella behov från och med det första mötet med patienten fram till dess att vården börjar genomföras. Använd sökorden i VIPS.
2. En patient ber dig att skriva ut all dokumentation som finns om just honom. Det är hans rättighet säger han. Hur bemöter du hans önskemål och vad svarar du?
3. Kontakta kommunens MAS och ställ frågor om samordnad vårdplanering. Vilka personalkategorier brukar delta vid samordnad vårdplanering och vilka har tillgång till dokumentationen?
4. Varför får man inte överföra information om patienter via e-post eller sms?
5. Redogör kortfattat för Patientdatalagen, dess innehåll och syfte.

Ämne - Sjukvård

Ämnet sjukvård är tvärvetenskapligt och har sin grund i vårdvetenskap, pedagogik, medicin och etik. Det behandlar vård- och omsorgsarbete främst inom hälso- och sjukvård. I begreppet vård och omsorg inryms även omvårdnad relaterad till sjukdomar.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet sjukvård ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om medicinskt omhändertagande. Den ska också ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att planera egna arbetsinsatser samt utföra och utvärdera vård- och omsorgsuppgifter vid sjukdomar utifrån lagar och andra bestämmelser. Dessutom ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om omhändertagande vid olycksfall samt om olycksplatsarbetets organisation. Genom undervisningen ska eleverna även ges möjlighet att utveckla kunskaper om vård i livets slutskede på institution eller i hemmiljö.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att utföra vård- och omsorgsuppgifter på ett etiskt, estetiskt, hygieniskt, ergonomiskt, hälsobefrämjande, rehabiliterande, habiliterande och pedagogiskt sätt. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar förmåga att använda teknisk apparatur samt att utföra medicintekniska uppgifter.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att kommunicera med andra människor med respekt för allas lika värde oavsett till exempel kön eller etniskt ursprung. Undervisningen ska också leda till att eleverna utvecklar förmåga att inhämta, granska och värdera ny kunskap inom området.

Undervisningen i ämnet sjukvård ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om vård- och omsorgsåtgärder och medicinska åtgärder samt kunskaper om smärta och smärtbehandling.
2. Kunskaper om barns och ungdomars fysiska, psykiska och sociala utveckling samt om betydelsen av lek och andra skapande aktiviteter.
3. Kunskaper om människan fysiskt, psykiskt, socialt och existentiellt vid ohälsa och i krissituationer samt förmåga att uppfatta och resonera om etiska frågeställningar.
4. Förmåga att planera egna arbetsinsatser samt att utföra vård- och omsorgsuppgifter och medicintekniska uppgifter vid sjukdomar och olycksfall utifrån lagar och andra bestämmelser.

5. Förmåga att uppmärksamma symtom och förändringar i människors hälsotillstånd.
6. Förmåga att använda teknisk utrustning utifrån säkerhetsföreskrifter.
7. Förmåga att bemöta, kommunicera och samarbeta med patienter, närstående och personal.
8. Förmåga att pedagogiskt inspirera och motivera patienter till rehabiliterande eller habiliterande åtgärder och egenvård.
9. Förmåga att utvärdera, rapportera och dokumentera sitt arbete och resultat, även med hjälp av informationsteknik.

Centralt innehåll

Hemsjukvård

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Vård- och omsorgsåtgärder samt medicinska åtgärder som kan utföras i hemmet.
- Vård i livets slutskede.
- Människors reaktioner i kris och hur de kan hanteras inom vården.
- Etiska frågeställningar i samband med vård i hemmet, till exempel rätten till integritet när hemmet blir en vårdplats.
- Medicintekniska uppgifter som, enligt lagar och andra bestämmelser, inte kräver formell kompetens, till exempel blodprovtagning och sårvård.
- Vårdplanering, dess syfte, innehåll och hur en sådan görs.
- Medicinteknisk och annan utrustning.
- Betydelsen av bemötande, kommunikation och samarbete.
- Rehabilitering, habilitering och egenvård som kan utföras i hemmet.
- System och rutiner för rapportering och dokumentation av gjorda åtgärder.

Kunskapskrav

Betyget E

Eleven beskriver **översiktligt** vård- och omsorgsåtgärder samt medicinska åtgärder vid sjukdomar då patienten kan vårdas i hemmet. Eleven redogör också **översiktligt** för människans reaktioner vid ohälsa och i krissituationer. Dessutom diskuterar eleven **översiktligt** etiska frågeställningar av betydelse för patienter som vårdas i hemmet samt hur sjukvården hanterar sådana frågeställningar.

Eleven planerar och utför **i samråd** med handledare egna arbetsinsatser. Dessutom utför eleven **i samråd** med handledare vård- och omsorgsuppgifter och medicintekniska uppgifter i patientens hem. Arbetet utförs med ett **tillfredsställande** resultat utifrån gjord vårdplanering. I arbetet uppmärksammar och rapporterar eleven **i samråd** med handledare symtom och förändringar i människors hälsotillstånd. Eleven utför arbetet utifrån lagar och andra bestämmelser. Dessutom använder eleven **i samråd** med handledare teknisk utrustning utifrån säkerhetsföreskrifter.

Eleven bemöter, kommunicerar och samarbetar **med viss säkerhet** med andra **i bekanta** situationer. Dessutom inspirerar och motiverar eleven **med viss säkerhet** patienter till rehabilitering eller habilitering samt egenvård.

När arbetet är utfört utvärderar eleven med **enkla** omdömen sitt arbete och resultat. Dessutom rapporterar och dokumenterar eleven **i samråd** med handledare sitt arbete.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Betyget C

Eleven beskriver **utförligt** vård- och omsorgsåtgärder samt medicinska åtgärder vid sjukdomar då patienten kan vårdas i hemmet. Eleven redogör också **utförligt** för människans reaktioner vid ohälsa och i krissituationer. Dessutom diskuterar eleven **utförligt** etiska frågeställningar av betydelse för patienter som vårdas i hemmet samt hur sjukvården hanterar sådana frågeställningar.

Eleven planerar och utför **efter samråd** med handledare egna arbetsinsatser. Dessutom utför eleven **efter samråd** med handledare vård- och omsorgsuppgifter och medicintekniska uppgifter i patientens hem. Arbetet utförs med ett **tillfredsställande** resultat utifrån gjord vårdplanering. I arbetet uppmärksammar och rapporterar eleven **efter samråd** med handledare symtom och förändringar i människors hälsotillstånd. Eleven utför arbetet utifrån lagar och andra bestämmelser. Dessutom använder eleven **efter samråd** med handledare teknisk utrustning utifrån säkerhetsföreskrifter.

Eleven bemöter, kommunicerar och samarbetar **med viss säkerhet** med andra i **nya** situationer. Dessutom inspirerar och motiverar eleven **med viss säkerhet** patienter till rehabilitering eller habilitering samt egenvård.

När arbetet är utfört utvärderar eleven med **nyanserade** omdömen sitt arbete och resultat. Dessutom rapporterar och dokumenterar eleven **efter samråd** med handledare sitt arbete.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Betyget A

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** vård- och omsorgsåtgärder samt medicinska åtgärder vid sjukdomar då patienten kan vårdas i hemmet. Eleven redogör också **utförligt och nyanserat** för människans reaktioner vid ohälsa och i krissituationer. Dessutom diskuterar eleven **utförligt och nyanserat** etiska frågeställningar av betydelse för patienter som vårdas i hemmet samt hur sjukvården hanterar sådana frågeställningar.

Eleven planerar och utför **efter samråd** med handledare egna arbetsinsatser. Dessutom utför eleven **efter samråd** med handledare vård- och omsorgsuppgifter och medicintekniska uppgifter i patientens hem. Arbetet utförs med ett **gott** resultat utifrån gjord vårdplanering. **Vid behov anpassar eleven sitt arbete till ändrade förutsättningar.** I arbetet uppmärksammar och rapporterar eleven **efter samråd** med handledare symtom och förändringar i människors hälsotillstånd. Eleven utför arbetet utifrån lagar och andra bestämmelser. Dessutom använder eleven **efter samråd** med handledare teknisk utrustning utifrån säkerhetsföreskrifter.

Eleven bemöter, kommunicerar och samarbetar **med säkerhet** med andra i **nya** situationer **samt anpassar vid behov sitt bemötande, sin kommunikation och sitt samarbete till ändrade förutsättningar**. Dessutom inspirerar och motiverar eleven **med säkerhet** patienter till rehabilitering eller habilitering samt egenvård.

När arbetet är utfört utvärderar eleven med **nyanserade** omdömen sitt arbete och resultat **samt ger förslag på hur arbetet kan förbättras**. Dessutom rapporterar och dokumenterar eleven **efter samråd** med handledare sitt arbete.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.